

คุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของ ผู้ต้องขัง กรณีศึกษา: เรือนจำกลางเพชรบุรี*

The Quality of Life Under Welfare Benefits for Prisoners: A case Study of Phetchaburi Central Prison.

กัญญา อิงเจริญวงศ์**

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง คุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง: กรณีศึกษาเรือนจำกลางเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการได้รับสวัสดิการ และคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังภายใต้การได้รับสวัสดิการตลอดจนศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังกับระดับคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรี

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรี จำนวน 333 คน

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต เรื่อง คุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง กรณีศึกษา: เรือนจำกลางเพชรบุรี สาขาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์หาค่าที่ทดสอบ (t-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) และทดสอบสมมติฐาน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)¹

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 88) อายุ 20 - 30 (ร้อยละ 48.6) ก่อนต้องโทษประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 56.2) ก่อนต้องโทษได้รับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 46.5) แต่เมื่อเข้ามาอยู่ภายในเรือนจำนั้นไม่ได้รับการศึกษาเพิ่มเติม (ร้อยละ 63.7) มีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ร้อยละ 66.7) ระยะเวลาที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ 1-3 ปี (ร้อยละ 51.7) และระยะเวลาต้องโทษตามคำพิพากษา 4-7 ปี (ร้อยละ 45.9) เป็นนักโทษชั้นกลาง (ร้อยละ 45.8) ส่วนที่ยังไม่พิพากษาและยังไม่ได้แบ่งชั้น (ร้อยละ 6.9)
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.152$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการรักษาพยาบาล ได้รับสวัสดิการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.713$) รองลงมาคือ ด้านกีฬาและนันทนาการ ได้รับสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.192$) ด้านการศึกษา ได้รับสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.017$) ด้านสวัสดิการขั้นพื้นฐาน (ปัจจัยสี่) ได้รับสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.922$) และด้านอนามัยผู้ต้องขัง ได้รับสวัสดิการอยู่ในระดับด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 2.905$) ตามลำดับ
3. กลุ่มตัวอย่างมีระดับคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.209$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

¹ บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. 2535.

ด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.314$) รองลงมาคือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.305$) ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.186$) และ ด้านร่างกายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.032$) ตามลำดับ

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การได้รับสวัสดิการและคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังทั้งโดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กัน²

Abstract

The study entitled "The Quality of Life under Welfare Benefits to Prisoners: A Case Study of Phetchaburi Central Prison" aimed to examine the quality of life under welfare benefits for prisoners and the relationship between welfare benefits and prisoners' quality of life in Phetchaburi.

The current study is survey research. The subjects participating in the study consisted of 33 prisoners in Phetchaburi. The research instrument included questionnaire, which found evidence for reliability (0.96). The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-Test, One-way ANOVA, the pair comparison Scheffe's multiple contrasts and pearson correlation.

The results of this research were as followings:

1. The majority of subjects was male whose age ranged from 20 to 30 years old (88 percent). Before being capture, 56.2 percent of them were employees and 46.5 percent of them studied in high school.

---

² กัลยา วานิชย์บัญชา. การใช้ Spss for Window ในการวิเคราะห์ข้อมูล. 2543.

They, however, did not study further when they were in a prison. 66.7 percent of subjects were accused of illegal drug and they were held in the prison around one to three years (51.7 percent). In addition, duration that the prisoners were punished according to the sentence was four to seven years (51.7 percent). 45.8 percent of them were moderate prisoners and 6.9 percent of them were not sentenced in prison and were not arranged into group.

2. The level of obtaining welfare among the subject was mediocre ($\bar{X} = 3.152$). Considering each area, it appeared that they received high medical fee welfare ($\bar{X} = 3.713$). The level of welfare about sport and recreation ($\bar{X} = 3.192$), education ($\bar{X} = 3.017$), fundamental needs ($\bar{X} = 2.995$), sanitation ($\bar{X} = 2.905$) were mediocre, respectively.

3. The overall quality of life's level under welfare benefits for prisoners was mediocre ($\bar{X} = 3.209$). The level regarding mental health, ($\bar{X} = 3.31$), social interaction ($\bar{X} = 3.305$), environment ($\bar{X} = 3.186$) and physical health ($\bar{X} = 3.032$) are mediocre, respectively.

4. According to hypothesis testing, there was a significant relationship between welfare benefits and prisoners' quality of life.

บทนำ

กระบวนการยุติธรรมเป็นกลไกที่สำคัญกลไกหนึ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่ใช้ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของประชาชน และเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลภายใต้กรอบแห่งกฎหมาย (Rule of Law) โดยใช้กระบวนการบังคับให้เป็นไป

ตามกฎหมาย อันเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งในการนำมาซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม และกรมราชทัณฑ์ ก็เป็นหน่วยงานหนึ่งของกระบวนการยุติธรรม มีหน้าที่หลักในการบริหารภารกิจหรือการบังคับโทษ (Public Sanction) ให้เป็นไปตามกฎหมายและนโยบายทางอาญาที่รัฐกำหนด ที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษา หรือคำสั่งของผู้มีอำนาจตามกฎหมาย งานราชทัณฑ์เป็นงานที่รับผิดชอบต่อความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และความสงบสุขของสังคมโดยส่วนรวม เป็นงานที่รับผิดชอบต่ออำนาจตุลาการ โดยดำเนินการตามกฎหมายหลายฉบับ คือ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักขังตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2506 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกันตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2510 และกฎหมายอื่นๆ รวมทั้ง กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ที่ออกตามความในกฎหมาย³

การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในเรือนจำและทัณฑสถานด้วยวิธีควบคุม เพื่อลงโทษและควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนี เป็นภารกิจประการแรก การแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขังให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมทั่วไปได้ภายหลังพ้นโทษ เป็นภารกิจหลักประการที่ 2 ในภารกิจหลัก 2 ประการนี้ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเพื่อการควบคุม หรือเพื่อการแก้ไขให้กลับประพฤติตนเป็นพลเมืองดี การคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังตามสิทธิที่พึงได้รับเป็นสิ่งที่จะต้องคำนึงเป็นอย่างยิ่ง เพราะผู้ต้องขังคือมนุษย์เช่นเดียวกัน มีความต้องการเหมือนบุคคลธรรมดาทั่วไป มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติเยี่ยงมนุษย์ทั่วไปและได้รับการคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ภารกิจด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังจึงเป็นหนึ่งในการกิจหน้าที่ที่สำคัญและจำเป็นสำหรับงานราชทัณฑ์และต่อตัวผู้กระทำความผิดเอง⁴

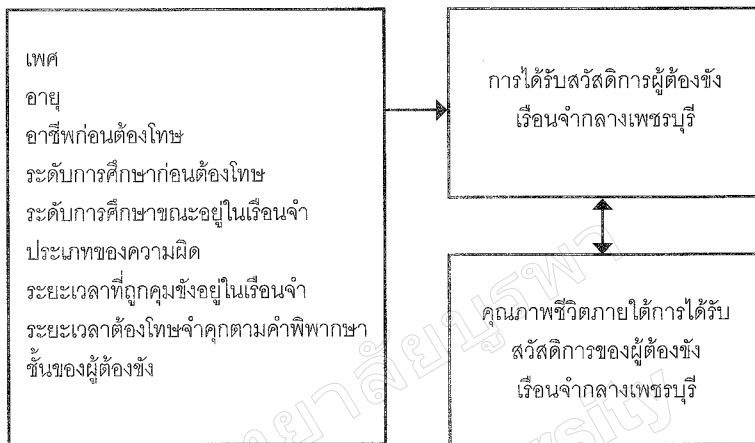
³ กรมราชทัณฑ์. *ประวัติกรมราชทัณฑ์ 200 ปี*. 2525.

⁴ กรมราชทัณฑ์. *คู่มือเจ้าพนักงานเรือนจำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง*. 2542.

ซึ่งเป็นความพยายามของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติและให้บริการด้านสวัสดิการ แก่ผู้ต้องขังในด้านต่างๆ ตลอดจนการแก้ไขและฟื้นฟูเพื่อให้ผู้กระทำความผิดมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้นตามลำดับ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางด้านอาชีพ การศึกษา และการดำรงชีวิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจนั่นเอง ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับประชาชนกลุ่มหนึ่งที่ตั้งคมไม่ยอมรับและเป็นปัญหาของสังคมในปัจจุบัน แต่ด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคของคนการจะทำให้คนกลุ่มนี้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้นเพื่อที่จะกลับมาเป็นประชาชนคนคนหนึ่งซึ่งดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างมีความสุขนั่นเอง

ดังนั้นเพื่อให้เรือนจำกลางจังหวัดเพชรบุรีสามารถบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามหลักทฤษฎีวิทยา กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับผู้ต้องขังขององค์การสหประชาชาติและนโยบายของกรมราชทัณฑ์ ทำให้ผู้ต้องขังสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในเรือนจำได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพทั้งร่างกายและจิตใจ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาคูณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นการสำรวจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังภายใต้การสวัสดิการขั้นพื้นฐานอย่างจำกัดจากรัฐนั่นเอง การศึกษาวิจัยในครั้งนี้นอกจะเป็นประโยชน์แก่ตัวผู้ต้องขังแล้วยังสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการบริหารงานด้านสวัสดิการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางจังหวัดเพชรบุรีให้มีคุณภาพสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของกรมราชทัณฑ์ต่อไปอีกด้วย

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับภารกิจด้านสวัสดิการของผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางจังหวัดเพชรบุรี โดยผู้ศึกษาได้แบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. ศึกษาถึงการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง⁵ เรือนจำกลางเพชรบุรี
  - สวัสดิการของผู้ต้องขัง ประกอบด้วย
    - 1.1 สวัสดิการพื้นฐาน (ปัจจัย 4) ได้แก่
      - อาหารในปริมาณเพียงพอและคุณภาพเหมาะสมแก่ร่างกาย
      - ที่อยู่อาศัยที่ถูกหลักอนามัยไม่แออัดยัดเยียด
      - เครื่องนุ่งห่มที่เพียงพอ
      - ยารักษาโรค

⁵ สุมาลี ประเสริฐประศาสน์. สวัสดิการและการสงเคราะห์ผู้ต้องขัง. 2542.

- 1.2. สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล
  - 1.3. สวัสดิการด้านการศึกษา
  - 1.4. สวัสดิการด้านอนามัยผู้ต้องขัง
  - 1.5. สวัสดิการด้านกีฬาและนันทนาการ
2. ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง⁶ เรือนจำกลางเพชรบุรี ประกอบด้วย
    - 2.1. ด้านร่างกาย (physical domain)
    - 2.2. ด้านจิตใจ (psychological domain)
    - 2.3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (social relationships)
    - 2.4. ด้านสิ่งแวดล้อม (environment)

ขอบเขตประชากร

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษามุ่งเฉพาะกรณีผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรี (ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2554) จำนวนทั้งหมด 1,971 คน เป็นนักโทษชายจำนวน 1,733 คน นักโทษหญิงจำนวน 238 คน โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด ทั้งหญิงและชายจำนวน 333 คน ซึ่งกำหนดตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

1. ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพก่อนต้องโทษ ระดับการศึกษาก่อนและระหว่างต้องโทษ ประเภทความผิด ระยะเวลาที่ถูกคุมขัง ระยะเวลาต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษา ชั้นของผู้ต้องขัง และการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรี

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ คุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรี

⁶ สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล, วิระจวรรณ ต้นติพิวัฒน์สกุล, วนิตา พุ่มไพศาลชัย, กรองจิตต์ วงศ์สุวรรณ และราณี พรมานะจิรังกุล. ความหมายของคุณภาพชีวิต เปรียบเทียบแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุด 100 ตัวชี้วัด และ 26 ตัวชี้วัด. 2540.

ขอบเขตระยะเวลา

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษาวิจัย ระหว่างเดือนกรกฎาคม – ตุลาคม 2554 รวมระยะเวลา 3 เดือน

นิยามศัพท์

นิยามศัพท์เฉพาะ

เรือนจำกลางเพชรบุรี หมายถึง สถานที่ควบคุมผู้ต้องขังหรือผู้ต้องกักขังของจังหวัดเพชรบุรี ตามคำพิพากษาของศาลหรือตามคำสั่งของผู้มีอำนาจ ทั้งนี้ไม่รวมถึงเรือนจำชั่วคราวในจังหวัดเพชรบุรี

ผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรี หมายถึง นักโทษเด็ดขาด คนต้องขัง และคนฝากที่อยู่ในเรือนจำกลางเพชรบุรี ณ วันที่ทำการศึกษา

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

ระดับการศึกษาก่อนต้องโทษ หมายถึง วุฒิทางการศึกษาสูงสุดของผู้ต้องขังก่อนถูกจับ ดังนี้ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปวช. ปวส. อนุปริญญา ปริญญาตรี และอื่นๆ (ระบุ)

ระดับการศึกษาขณะอยู่ในเรือนจำ หมายถึง วุฒิทางการศึกษาสูงสุดของผู้ต้องขังในปัจจุบัน ดังนี้ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปวช. ปวส. อนุปริญญา ปริญญาตรี และอื่นๆ

ประเภทของความผิด หมายถึง ความผิดที่ศาลพิพากษาจำคุกผู้ต้องขัง ดังนี้คือ ความผิดต่อชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยาเสพติด และอื่นๆ (ความผิดที่นอกเหนือจากความผิดที่ 1 – 4 รวมหลายความผิด เช่น อาวุธปืน, ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ, เกี่ยวกับเอกสาร ฯลฯ)

ระยะเวลาที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ หมายถึง จำนวนปีเต็มที่เรือนจำรับตัวผู้ต้องขังไว้ในเรือนจำจนถึงปัจจุบัน

ระยะเวลาต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษา หมายถึง คำพิพากษาของศาลที่ตัดสินให้ผู้ต้องขังได้รับโทษจำคุก กักขังเป็นเวลาเท่าใด ตามกำหนดวัน เดือนและปี

ชั้นของผู้ต้องขัง หมายถึง การแบ่งชั้นของผู้ต้องขังที่ตามที่กรมราชทัณฑ์กำหนด ดังนี้ ชั้นเยี่ยม ชั้นดีมาก ชั้นดี ชั้นกลาง ชั้นเลว และชั้นเลวมาก

สวัสดิการผู้ต้องขัง หมายถึง ประโยชน์หรือบริการต่างๆ ที่เรือนจำและทัณฑสถานจัดให้ผู้ต้องขังสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพ และการได้รับการอำนวยความสะดวกต่างๆ ตามสมควร ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

สวัสดิการขั้นพื้นฐาน (ปัจจัย 4) ได้แก่

อาหารในปริมาณเพียงพอและคุณภาพเหมาะสมแก่ร่างกาย ครบทั้ง 5 หมู่ และได้รับทั้ง 3 มื้อ ตลอดจนเมื่อเจ็บป่วยได้รับอาหารสำหรับคนป่วยหรืออาหารเสริมเพิ่มเติม

ที่อยู่อาศัยที่ถูกหลักอนามัยไม่แออัดยัดเยียด มีพื้นที่สำหรับพักผ่อน ใช้สอยตามที่กำหนดไว้ ตลอดจนถูกต้องตามสุขลักษณะและหลักสุขวิทยา

เครื่องนุ่งห่มที่เพียงพอ ไม่ว่าจะเสื้อผ้า ผ้าห่ม เสื้อผ้าที่นอนและได้รับสิ่งเฉพาะตามความจำเป็น เช่น กางเกงใน ชุดชั้นใน ผ้าอนามัย เป็นต้น

ยารักษาโรค เมื่อเกิดการเจ็บป่วยได้รับการจ่ายยาตามอาการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ

สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล การรักษาและบริการทางการแพทย์จากสถานพยาบาลเรือนจำในกรณีเกิดความเจ็บป่วย และได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นก่อนส่งตัวไปยังโรงพยาบาลภายนอก กรณีที่เกิดการเจ็บป่วยร้ายแรง โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในการรักษาจากสถานพยาบาลเรือนจำ

สวัสดิการด้านการศึกษา การศึกษาและฝึกวิชาชีพตามความสนใจและความต้องการ ได้ใช้บริการห้องสมุดเพื่อหาความรู้ อ่านหนังสือ ชมสื่อวีดิทัศน์ ตลอดจนได้รับรู้ข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ต่างๆ จากทางเรือนจำ

สวัสดิการด้านอนามัยผู้ต้องขัง เครื่องใช้อนามัยส่วนตัว เช่น สบู่ ผงซักฟอก ยาสีฟันและเครื่องใช้อนามัยส่วนรวมต่างๆ เช่น น้ำยากำจัดแมลง น้ำยาดับกลิ่นจากทางเรือนจำ

สวัสดิการด้านกีฬาและนันทนาการ ออกกำลังกาย เล่นกีฬา ใช้เวลาว่าง ในการพักผ่อนหย่อนใจ ดูทีวี เล่นดนตรี เข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของเรือนจำ สิทธิการเยี่ยมญาติและหยุดงานในวันเสาร์อาทิตย์

8. คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง หมายถึง ความพึงพอใจในชีวิต การกินดี อยู่ดี มีสุขภาพแข็งแรง การมีชีวิตที่สมบูรณ์ในแง่ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม ตามอัตภาพ แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ

ด้านร่างกาย (physical domain) พยายามดูแลสุขภาพร่างกาย ที่พักอาศัย ที่ทำงาน การบริการขั้นพื้นฐานที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการ บริการด้านการรักษาพยาบาล การศึกษา และมีกำลังเพียงพอที่จะดำเนินชีวิตต่อไป

ด้านจิตใจ (psychological domain) มีสภาวะจิตใจที่สมบูรณ์ ไม่วิตกกังวลใดๆ พึงพอใจในชีวิตของตนเองในปัจจุบันยอมรับความจริงและพร้อมที่จะปรับตัวเพื่อการมีชีวิตอยู่ในอนาคต เชื่อมมั่นในการทำความดี และมีสมาธิในการทำงาน

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (social relationships) สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ มีสังคม มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมนิสัยเตรียมความพร้อมก่อนกลับไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมภายนอกได้ ดำรงชีวิตอยู่ภายใต้กฎระเบียบ ไม่ฝ่าฝืนใดๆ

ด้านสิ่งแวดล้อม (environment) ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ในสถานที่ที่จำกัดสามารถใช้สอยพื้นที่ต่างๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองได้ รู้สึกมีความมั่นคงปลอดภัยในสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำ และพร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

วิธีการวิจัย

บทความเรื่อง คุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง: กรณีศึกษา เรือนจำกลางเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการได้รับสวัสดิการและคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรี ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังกับระดับคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรี โดยมีสมมติฐานการวิจัย คือ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรีได้รับสวัสดิการจากทางเรือนจำมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับระดับคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้มี 333 ตัวอย่าง⁷ ในการศึกษา ครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จนครบตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง และตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง

สำหรับการประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล⁸ ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยประมวลผลจากโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for social Science) หาค่าสถิติ ร้อยละของความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าสถิติ t-Test F-test (One-Way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อตอบและอธิบายข้อมูลต่างๆ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพก่อนต้องโทษ ระดับการศึกษาก่อนต้องโทษ ระดับการศึกษาขณะอยู่ภายในเรือนจำ ประเภทของความผิด ระยะเวลาที่ถูก

⁷ จิรภา กุณฑลบุตร. การกำหนดขนาดตัวอย่างโดยวิธีของ Taro Yamane. 2550.

⁸ บุญชม ศรีสะอาด. ล.ด.

คุมขังอยู่ในเรือนจำ ระยะเวลาต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษา ชั้นของผู้ต้องขัง รวมทั้งอธิบายถึงการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังและคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการผู้ต้องขัง ตลอดจนเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวแปรต่างๆ ซึ่งได้แก่ระดับการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรีและระดับคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง เรือนจำกลางเพชรบุรีทั้งโดยรวมและรายด้าน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ต้องขังที่ได้รับสวัสดิการต่างๆ ภายในเรือนจำกลางเพชรบุรี เป็นเพศชาย (ร้อยละ 88) ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่าง มีอายุระหว่าง 20-30 ปี (ร้อยละ 48.7) ก่อนต้องโทษ ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 56.2) การศึกษาก่อนต้องโทษอยู่ในระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 46.6) แต่เมื่อเข้ามาอยู่ในเรือนจำนั้นไม่ได้รับศึกษาเพิ่มเติม (ร้อยละ 63) มีความผิดในคดียาเสพติด (ร้อยละ 66.7) ระยะเวลาที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ 1-3 ปี (ร้อยละ 51.7) และระยะเวลาต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษา 4-7 ปี (ร้อยละ 45.9) เป็นนักโทษ ชั้นกลาง (ร้อยละ 43.8) ส่วนที่ยังไม่พิพากษาและยังไม่ได้แบ่งชั้น (ร้อยละ 6.9)

2. การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.152$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการรักษาพยาบาล ได้รับสวัสดิการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.713$) ด้านกีฬาและนันทนาการได้รับสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.192$) ด้านการศึกษา ได้รับสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.017$) ด้านสวัสดิการขั้นพื้นฐาน (ปัจจัยสี่) ได้รับสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.922$) และด้านอนามัยผู้ต้องขัง ได้รับสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.905$) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพก่อนต้องโทษ ระดับการศึกษาก่อนต้องโทษ ระดับการศึกษาขณะ อยู่ภายในเรือนจำ ประเภทของความผิด ระยะเวลาที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ ระยะเวลาต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษา ชั้นของผู้ต้องขัง ที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาดังนี้

การเปรียบเทียบความแตกต่างของการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง จำแนกตามเพศ พิจารณารายด้าน พบว่า ได้รับสวัสดิการทุกด้านไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายข้อย่อยในเรื่องสวัสดิการขั้นพื้นฐาน (ปัจจัยสี่) ด้านที่อยู่อาศัยพบว่ามีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 และด้านยารักษาโรค พบความแตกต่างอย่างมีนัยทางสถิติที่ 0.05

การเปรียบเทียบความแตกต่างของการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง จำแนกตามอายุ พิจารณารายด้าน พบว่า ได้รับสวัสดิการทุกด้านไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง จำแนกตามอาชีพก่อนต้องโทษ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ได้รับสวัสดิการ ด้านอนามัยผู้ต้องขัง ($F = 3.384, P = 0.035$) มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อนำไปเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็น รายคู่ พบว่า ด้านอนามัยผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปกับอาชีพ อื่นๆ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การเปรียบเทียบความแตกต่างของการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง จำแนกตามการศึกษา ก่อนต้องโทษ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ได้รับ สวัสดิการด้านอนามัยผู้ต้องขัง ($F = 3.677, P = 0.026$) มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อนำไปเปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า ด้านอนามัยผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการ ศึกษาต่ำกว่าอุดมศึกษากับระดับอุดมศึกษาพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05

การเปรียบเทียบความแตกต่างของการได้รับสวัสดิการผู้ต้องขังจำแนก ตามการศึกษาขณะอยู่ภายในเรือนจำ พิจารณารายด้าน พบว่า ได้รับ

สวัสดิการทุกด้านไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง จำแนกตามประเภทความผิด พิจารณารายด้าน พบว่า ได้รับสวัสดิการทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง จำแนกตามระยะเวลาที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ พิจารณารายด้าน พบว่า ได้รับสวัสดิการทุกด้านไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง จำแนกตามระยะเวลาต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษา พิจารณารายด้าน พบว่า ได้รับสวัสดิการด้านสวัสดิการขั้นพื้นฐาน (ปัจจัยสี่) ($F = 2.464, P = 0.014$) และด้านการศึกษา ($F = 2.947, P = 0.003$) แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านอนามัยผู้ต้องขัง ($F = 2.568, P = 0.011$) แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

การเปรียบเทียบความแตกต่างของการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง จำแนกตามชั้นของผู้ต้องขัง พิจารณารายด้าน พบว่า ได้รับสวัสดิการด้านสวัสดิการขั้นพื้นฐาน ($F = 3.919, P = 0.009$) และด้านการศึกษา ($F = 4.344, P = 0.005$) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ด้านอนามัยผู้ต้องขัง ($F = 3.27, P = 0.021$) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่าง เมื่อนำไปเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า ในด้านสวัสดิการขั้นพื้นฐาน (ปัจจัยสี่) พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระหว่างกลุ่มตัวอย่างชั้นกลางกับกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่พิพากษา ด้านการศึกษาพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระหว่างกลุ่มตัวอย่างชั้นดีเยี่ยม/ ดีมากกับชั้นเลว/ ชั้นเลวมากและกลุ่มตัวอย่างชั้นเลว/ ชั้นเลวมากกับกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่พิพากษา ด้านอนามัยพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้ต้องขังระหว่างกลุ่มตัวอย่างชั้นกลางกับกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่พิพากษา

4. ระดับคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง จากการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.209$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านจิตใจ มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.314$) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.305$) ด้านสิ่งแวดล้อม มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.186$) และด้านร่างกาย มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.032$) ตามลำดับ

5. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพก่อนต้องโทษ ระดับการศึกษา ก่อนต้องโทษ ระดับการศึกษาขณะอยู่ในเรือนจำ ประเภทของความผิด ระยะเวลาที่ถูกคุมขัง อยู่ในเรือนจำ ระยะเวลาต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษา ชั้นของผู้ต้องขัง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาดังนี้

การเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง จำแนกตามเพศ พิจารณารายด้าน ด้านจิตใจ ($t = -3.306, P = 0.001$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($t = -2.445, P = 0.015$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่าง

การเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง จำแนกตามอายุ พิจารณารายด้านพบว่า ด้านจิตใจ ($F = 5.336, P = 0.001$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่าง เมื่อนำไปเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า ด้านจิตใจกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุช่วง 20-30 ปี กับกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 31-50 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

การเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง จำแนกตามอาชีพก่อนต้องโทษ พิจารณารายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตทุกด้านไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังจำแนกตามการศึกษาก่อนต้องโทษ พิจารณารายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตทุกด้านไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังจำแนกตามการศึกษาระยะอยู่ในเรือนจำ พิจารณารายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตทุกด้านไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังจำแนกตามประเภทความผิด พิจารณารายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตทุกด้านไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังจำแนกตามระยะเวลาที่ถูกคุมขัง พิจารณารายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตทุกด้านไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังจำแนกตามระยะเวลาการต้องโทษตามคำพิพากษา พิจารณารายด้านพบว่า ด้านร่างกาย ($F = 2.571, P = 0.011$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่าง

การเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังจำแนกตามชั้นของผู้ต้องขัง พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านร่างกาย ($F = 5.677, P = 0.001$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่าง เมื่อนำไปเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า ด้านร่างกาย กลุ่มตัวอย่างชั้นเยี่ยม/ ชั้นดีมากกว่าชั้นเลว/ ชั้นเลวมาก และกลุ่มตัวอย่างชั้นเลว/ ชั้นเลวมากกับ กลุ่มตัวอย่างยังไม่พิพากษา พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังกับระดับคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังรายด้าน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คุณภาพชีวิตทุกด้านมีค่าความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานที่ว่า การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังและคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังจำแนกรายด้านมีความสัมพันธ์กัน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ .610 (ด้านร่างกาย) .353 (ด้านสิ่งแวดล้อม) .510 (ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม) และ .467 (ด้านจิตใจ) ตามลำดับ ซึ่งในด้านร่างกายมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง นอกจากนั้น มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังกับการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังจำแนกเป็นรายด้าน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังทุกด้าน มีค่าความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานที่ว่าคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการและการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังจำแนกรายด้านมีความสัมพันธ์กัน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ .537 (กีฬาและนันทนาการ) .529 (สวัสดิการขั้นพื้นฐาน (ปัจจัยสี่)) .514 (การรักษาพยาบาล) .510 (การศึกษา) และ .509 (อนามัยผู้ต้องขัง) ตามลำดับ ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกด้าน

เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของระดับการสวัสดิการและระดับคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่า ค่า Sig. (2-tailed) คือ .000 มีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$ ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ว่าระดับการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์ต่อระดับคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง กล่าวคือ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรี

มีระดับการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังซึ่งมีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิต ภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง ซึ่งมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

อภิปรายผลการศึกษา

ผู้ต้องขังเป็นประชากรคนหนึ่งในสังคม ซึ่งมีสิทธิและเสรีภาพตามหลัก รัฐธรรมนูญ อยู่ภายใต้กฎหมายซึ่งถือเป็นกฎระเบียบข้อบังคับและบรรทัดฐานทางสังคม โดยรัฐธรรมนูญตามมาตรา 4 ว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง” และมาตรา 26 ความว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” เมื่อกระทำความผิดก็จำเป็นที่จะต้องถูกลงโทษตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ แต่ก็มีได้กลายเป็นคนที่ไม่มีสิทธิและไม่ได้รับสิทธิใดๆ เลย เพียงแต่จำเป็นต้องถูกจำกัดสิทธิบางประการเพื่อเป็นการลงโทษขจัดใช้ในสิ่งที่ตนเองได้กระทำความผิดนั้นๆ และเพื่อได้รับการอบรมแก้ไขพฤติกรรมเสียให้เป็นพลเมืองดีของสังคมต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นหน้าที่ขององค์กรของรัฐที่จะควบคุม ดูแล แก้ไข และบริการสวัสดิการต่างๆ แก่ผู้ต้องขังให้เป็นไปตามสิทธิที่พึงมีนั่นเอง ดังนั้นเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นสามารถกลับไปดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข และไม่กลับมากระทำความผิดอีก⁹

การบริหารด้านสวัสดิการแก่ผู้ต้องขัง¹⁰ ถือเป็นสิ่งที่จำเป็นสูงสุดเพราะการที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใดๆ ก็ตามต้องเกิดจากการยอมรับและความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจของผู้ที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นๆ ดังนั้น การได้รับสวัสดิการที่ดี จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยจากแนวคิดและผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง: กรณีศึกษา เรือนจำกลางเพชรบุรี พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังและระดับคุณภาพชีวิต

⁹ นันทิ จิตสว่าง. หลักทฤษฎีวิทยา. 2547.

¹⁰ กรมราชทัณฑ์. ล.ด.

ภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจากการประมวลผลหาความสัมพันธ์จะเห็นได้ว่า การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง กล่าวคือ ถ้าได้รับสวัสดิการอยู่ในระดับใด ระดับคุณภาพชีวิตก็จะอยู่ในระดับนั้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขัง ข้อหนึ่งที่ว่า เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังให้ดีขึ้นตามสมควร จะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางด้านต่างๆ คือการบริการด้านสวัสดิการ การที่จะคุณภาพชีวิตของประชากร จำเป็นที่จะต้องสร้างมาตรฐานการดำรงชีวิตอันเหมาะสม ให้กับประชากรก่อนเป็นอันดับแรก ข้อจำกัดของกลุ่มตัวอย่างจากการกระทำคามผิดและถูกจำคุกในเรือนจำนั้น ทำให้การบริการสวัสดิการจากภาครัฐจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการดำรงชีวิตของผู้ต้องขังและมีผลต่อคุณภาพชีวิตเป็นอย่างมาก ดังนั้นควรคำนึงถึงกลุ่มคนเหล่านี้ในฐานะประชาชนคนหนึ่งในสังคม ที่ได้รับสิทธิตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ แต่เป็นสิทธิตามสถานะ นั่นคือ สิทธิของผู้ต้องขัง

ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างมีระดับการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังอยู่ในระดับปานกลางซึ่งสอดคล้องกับระดับคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง กล่าวคือ เมื่อได้รับสวัสดิการอยู่ในเกณฑ์ใดการพัฒนาคุณภาพชีวิตก็อยู่ในเกณฑ์นั้นด้วย ดังผลการวิจัยที่เกิดขึ้น ซึ่งผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรีได้รับสวัสดิการอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลางด้วย ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการได้รับสวัสดิการและระดับคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังสัมพันธ์กัน

“ความเป็นนักโทษนั้น ถึงแม้สิทธิและหน้าที่บางอย่างจะถูกสิทธิรอนไป แต่สิ่งที่ยังคงเหลืออยู่นั้นคือ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเต็มสมบูรณ์ ดังนั้นกรมราชทัณฑ์จึงควรพึงตระหนักในประเด็นดังกล่าวนี้

เชิงนโยบาย

จากผลการศึกษา คุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังกรณีศึกษาเรือนจำกลางเพชรบุรี จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ เรือนจำกลางเพชรบุรีควรทำการเปรียบเทียบการได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังและคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรีกับเรือนจำอื่นๆ เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการดำเนินงานแก้ไขปรับปรุงและเสนอนโยบายถึงกรมราชทัณฑ์ในการพัฒนางานในด้านสวัสดิการของผู้ต้องขังต่อไปในอนาคต

เชิงปฏิบัติการ

จากผลการศึกษา คุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังกรณีศึกษาเรือนจำกลางเพชรบุรี จึงมีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ คือ ควรปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาคุณภาพของการบริการด้านสวัสดิการของผู้ต้องขังในด้านต่างๆ ทุกด้านที่เป็นจุดด้อย เพื่อส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของผู้ต้องขัง ตลอดจนเรือนจำกลางเพชรบุรีควรที่จะศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายพื้นที่หรือย้ายสถานที่ทำการอย่างเร่งด่วน โดยริเริ่มวางแผนการทำงานและนำเสนอโครงการในเชิงนโยบายแก่กรมราชทัณฑ์ต่อไป

เชิงวิชาการ

จากผลการศึกษา คุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังกรณีศึกษาเรือนจำกลางเพชรบุรี จึงมีข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ คือ ควรทำการศึกษาคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเพชรบุรีขณะอยู่ในเรือนจำและหลังพ้นโทษ เพื่อที่จะศึกษาว่าการให้สวัสดิการและการคุณภาพชีวิตในเรือนจำมีผลต่อการดำเนินชีวิตในสังคมเมื่อพ้นโทษออกไปหรือไม่ ตลอดจนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานแก้ไขปรับปรุงและเสนอนโยบายถึงกรมราชทัณฑ์ในการพัฒนาด้านสวัสดิการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังต่อไป

รายการอ้างอิง

- กรมราชทัณฑ์. *ประวัติกรมราชทัณฑ์ 200 ปี*. กรุงเทพมหานคร: กรมราชทัณฑ์, 2525.
- ..... *คู่มือเจ้าพนักงานเรือนจำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง*. กรุงเทพมหานคร: กรมราชทัณฑ์, 2542.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. *การใช้ Spss for Window ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. กรุงเทพมหานคร: ซี เค แอนด์ เอส โฟโต้สตูดิโอ, 2543.
- จิราภา กุณฑลบุตร. *การกำหนดขนาดตัวอย่างโดยวิธีของ Taro Yamane*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ, 2550.
- นันทิ จิตสว่าง. *หลักทฤษฎีวิทยา*. กรุงเทพมหานคร: กรมราชทัณฑ์, 2547.
- บุญชม ศรีสะอาด. *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, 2535.
- สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล, วิระวรรณ ตันติพิวัฒนสกุล, วนิตา พุ่มไพศาลชัย, กรองจิตต์ วงศ์สุวรรณ และราณี พรมานะจรัสกุล. *ความหมายของ คุณภาพชีวิต เปรียบเทียบแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ชุด 100 ตัวชี้วัด และ 26 ตัวชี้วัด*. เชียงใหม่: โรงพยาบาลสวนปรุง, 2540.